

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli, 13.7.2011
KOM(2011) 440 v konečnom znení

SPRÁVA KOMISIE RADE

o ustanovení o výnimke (článok 10 prílohy XI k služobnému poriadku)

SPRÁVA KOMISIE RADE

o ustanovení o výnimke (článok 10 prílohy XI k služobnému poriadku)

ZHRNUTIE

Počas diskusií o ročnej úprave odmien a dôchodkov zamestnancov Európskej únie (EÚ) na rok 2010 Rada uviedla, že posledná finančná a hospodárska kríza zapríčinila vážne a náhle zhoršenie hospodárskej a sociálnej situácie v EÚ a požiadala Komisiu, aby predložila vhodné návrhy na základe článku 10 prílohy XI k služobnému poriadku.

Súdny dvor vo svojom rozsudku z 24. novembra 2010 vo veci C-40/10 zdôraznil, že ustanovenie o výnimke umožňuje zohľadniť dôsledky vážneho a zároveň náhleho zhoršenia hospodárskej a sociálnej situácie, pokiaľ by odmeny úradníkov neboli upravené dostatočne rýchlo prostredníctvom uplatnenia „bežnej metódy“. Súdny dvor upresnil, že postup stanovený v článku 10 prílohy XI k služobnému poriadku predstavuje v rámci úpravy odmien jedinou možnosť, ako zohľadniť hospodársku krízu a v dôsledku toho sa odchýliť od použitia kritérií stanovených v článku 3 ods. 2 uvedenej prílohy.

V rámci stanovenej metódy sa v súlade so zásadou paralelnosti podrobne meria príslušná hospodárska a sociálna situácia v Únii a to, ako sa odzrkadľuje v rozhodnutiach členských štátov o platoch ich štátnych zamestnancov. Zákonodarcovia pozorne zvolili kritériá, ktoré sa majú zohľadniť pri úprave odmien a dôchodkov; tieto kritériá sa môžu uplatniť pri raste aj poklese hospodárstva.

Ustanovenie o výnimke nie je ustanovením o hospodárskom cykle – používa sa teda len v prípade mimoriadneho vývoja v EÚ a iba ak tento vývoj nie je možné zmerať bežnou metódou. Nemá sa využívať vždy, keď je EÚ vo fáze poklesu hospodárskeho cyklu.

Komisia použila 15 ukazovateľov pri vyhodnocovaní potreby uplatnenia ustanovenia o výnimke v roku 2011. Spolu s európskymi hospodárskymi prognózami, ktoré uverejnilo GR pre hospodárske a finančné záležitosti (ECFIN) 13. mája 2011, ukazujú, že oživenie hospodárstva v EÚ postupuje ďalej.

V tejto správe sa dospelo k záveru, že počas referenčného obdobia od 1. júla 2010 do polovice mája 2011 nedošlo k žiadnemu vážnemu a náhlemu zhoršeniu hospodárskej a sociálnej situácie v Únii, a že nie je potrebné predložiť návrh podľa článku 10 prílohy XI k služobnému poriadku.

Komisia však 29. júna 2011 vzala na vedomie predbežný návrh týkajúci sa novej metódy, pričom do mechanizmu o ustanovení o výnimke zahrnula prípadné zmeny a doplnenia v záujme jeho budúceho automatického uplatňovania za osobitných podmienok.

1. ÚVOD

Počas diskusií o ročnej úprave odmien a dôchodkov úradníkov a iných zamestnancov Európskej únie (EÚ) na rok 2010 sa Rada vyjadrila takto:

Rada poznamenáva, že najnovšia finančná a hospodárska kríza, ku ktorej došlo v rámci EÚ a ktorá viedla k rozsiahlym fiškálnym úpravám a zvýšeniu neistoty v oblasti zamestnanosti v niekoľkých členských štátoch, pričom spôsobila vážne a náhle zhoršenie hospodárskej a sociálnej situácie v EÚ. Rada v tejto súvislosti v súlade s článkom 241 Zmluvy o fungovaní Európskej únie žiada Komisiu, aby na základe článku 10 prílohy XI k služobnému poriadku a objektívnych údajov poskytnutých Komisiou predložila Európskemu parlamentu a Rade včas vhodné návrhy v záujme ich preskúmania a prijatia do konca roku 2011.

Podľa článku 241 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) môže Rada uznášajúca sa jednoduchou väčšinou požiadať Komisiu, aby urobila šetrenie, ktoré pokladá za potrebné na dosiahnutie spoločných cieľov a aby jej predložila vhodné návrhy. Ak Komisia návrh nepredloží, musí informovať Radu o dôvodoch.

Táto správa je v súlade s požiadavkou Rady a s článkom 241 ZFEÚ. Pokrýva obdobie, ktoré sa začína dňom účinnosti poslednej ročnej úpravy odmien a dôchodkov (1. júla 2010) a končí sa dňom, keď boli poskytnuté najnovšie údaje pre potreby tejto správy (polovica mája 2011).

2. PRÁVNY RÁMEC

Podľa článku 65 služobného poriadku, „...Rada každý rok upraví odmeny úradníkov a ostatných zamestnancov Únie. Táto úprava preskúmanie sa uskutoční v septembri na základe spoločnej správy Komisie na základe spoločného indexu, ktorý pripraví Štatistický úrad Európskej únie po dohode s vnútroštátnymi štatistickými úradmi členských štátov; index bude odrážať situáciu k 1. júlu v každej z krajín Únie.

Počas tejto úpravy Rada zváži, či v rámci hospodárskej a sociálnej politiky Únie je potrebné upraviť odmeny. Do úvahy vezme najmä všetky zvýšenia miezd vo verejnej službe a potreby prijatia nových úradníkov.“

Podľa článku 65a služobného poriadku sú vykonávacie pravidlá článkov 64 a 65 uvedené v prílohe XI.

V článku 3 ods. 1 a ods. 2 prílohy XI k služobnému poriadku sa uvádza:

1. S účinnosťou od 1. júla a podľa článku 65 ods. 3 služobného poriadku Rada pred koncom každého roka rozhodne, na návrh Komisie a na základe kritérií stanovených v oddiele 1 tejto prílohy, o úprave odmien a dôchodkov.

2. Veľkosť úpravy sa zistí tak, že bruselský medzinárodný index sa vynásobí špecifickým ukazovateľom. Úprava sa vyjadrí v čistej hodnote ako jednotná cezhraničná percentuálna sadzba.

V článku 10 prílohy XI k služobnému poriadku (ustanovenie o výnimke) sa uvádza:

V prípade vážneho a náhleho zhoršenia hospodárskej a sociálnej situácie v Únii, hodnotenej na základe objektívnych údajov poskytnutých Komisiou na tento účel, Komisia predloží potrebné návrhy, o ktorých Európsky parlament a Rada rozhodnú v súlade s článkom 336 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Vzťah medzi článkom 3 prílohy XI k služobnému poriadku a ustanovením o výnimke preskúmal Súdny dvor vo svojom rozsudku vo veci C-40/10 Komisia proti Rade. Súdny dvor poukázal na to, že ustanovenie o výnimke „...vo výnimočnej situácii [...] umožňuje jednorazové odchýlenie sa od metódy upravenej v článku 3 prílohy XI k služobnému poriadku, ale bez toho, aby došlo k zmene a doplneniu tejto metódy alebo jej zrušeniu pre nasledujúce roky“ (odsek 74, podčiarknutie bolo doplnené).

Súdny dvor okrem toho objasnil, že „...Komisia ho vo svojej správe z 27. júna 1994 o uplatnení ustanovenia o výnimke [SEK(94) 1027 v konečnom znení, v bode II.3, s. 5 a 6] posúdila tak, že toto ustanovenie umožňuje zohľadniť dôsledky vážneho a zároveň náhleho zhoršenia hospodárskej a sociálnej situácie, pokiaľ by odmeny úradníkov neboli upravené dostatočne rýchlo prostredníctvom uplatnenia „bežnej metódy““ (odsek 75, podčiarknutie bolo doplnené).

Súdny dvor spresnil, že: „... postup stanovený v článku 10 [prílohy XI k služobnému poriadku] predstavuje v rámci úpravy odmien jedinú možnosť, ako zohľadniť hospodársku krízu a v dôsledku toho sa odchýliť od použitia kritérií stanovených v článku 3 ods. 2 uvedenej prílohy“ (odsek 77, podčiarknutie bolo doplnené).

Tento záver nemôže vyvrátiť ani skutočnosť, že uplatnenie článku 10 prílohy XI služobného poriadku závisí od návrhu Komisie. Najmä z článku 17 ods. 2 ZEÚ vyplýva, že navrhovací monopol Komisie, ktorý jej Zmluvy v legislatívnom konaní v zásade priznávajú, je v súlade s inštitucionálnou rovnováhou stanovenou týmito zmluvami (odsek 78).

3. CIELE A ZÁKLADNÉ ZÁSADY METÓDY

Komisia považuje za vhodné pripomenúť základné zásady metódy úpravy miezd a dôchodkov, ktoré vysvetlila aj v správe Komisie o prílohe XI k služobnému poriadku (KOM(2008) 443).

Ustanovenia aktuálnej metódy úpravy odmien a dôchodkov sa uplatňujú od 1. júla 2004 do 31. decembra 2012 a sú uvedené v článkoch 64, 65 a 65a a v prílohe XI k služobnému poriadku.

Hlavné ciele metódy sú:

- automatická úprava miezd, aby sa zabránilo prerušeniu práce všetkých inštitúcií a agentúr Únie každoročnými vyjednávania a možnými štrajkami,
- transparentné, účinné, pomerne jasné pravidlá stanovenia úpravy miezd úradníkov a ostatných zamestnancov inštitúcií EÚ.

S cieľom zabezpečiť správne uplatňovanie metódy sa stanovili tieto zásady:

- rovnosť kúpnej sily úradníkov EÚ na rôznych služobných miestach,
- paralelnosť s úradníkmi jednotlivých členských štátov, pokiaľ ide o vývoj kúpnej sily.

V rámci uvedenej metódy je potrebné podrobnejšie preskúmať dve hľadiská:

- zásadu paralelnosti,
- časový posun.

3.1. Zásada paralelnosti

V súlade s článkom 1 ods. 4 prílohy XI, výpočet (globálneho) špecifického ukazovateľa odráža priemernú zmenu čistej odmeny štátnych úradníkov v ústredných štátnych správach v reálnom vyjadrení, t. j. so zreteľom na infláciu v členskom štáte, v ktorom pracujú. Podľa ustanovení článku 3 ods. 2 prílohy XI sa následne prostredníctvom bruselského medzinárodného indexu (BII) zmeria inflácia spotrebiteľských cien v Bruseli, ktorý je referenčným miestom výkonu práce väčšiny úradníkov EÚ. Bruselský medzinárodný index sa nakoniec vynásobí osobitným ukazovateľom a výsledok tohto výpočtu predstavuje nominálnu ročnú úpravu základných plátov úradníkov EÚ, ktorá môže byť kladná alebo záporná.

Zmeny kúpnej sily úradníkov EÚ teda v plnej miere určuje globálny špecifický ukazovateľ, čo zabezpečuje rovnovážnosť s vývojom kúpnej sily štátnych úradníkov. Toto je zásada paralelnosti.

3.2. Časový posun obsiahnutý v metóde

V súlade s článkom 1 ods. 2 a ods. 4 prílohy XI k služobnému poriadku by mal bruselský medzinárodný index zohľadňovať zmeny spotrebiteľských cien v období od júna predchádzajúceho roku do júna aktuálneho roku a Eurostat by mal vypočítať špecifický ukazovateľ tak, aby odrážal zmeny reálnych odmien štátnych úradníkov v ústredných štátnych správach štátov zo vzorky v období od 1. júla predchádzajúceho roku do 1. júla aktuálneho roku. Podľa článku 3 ods. 1 prílohy XI k služobnému poriadku a s účinnosťou od 1. júla musí Rada pred koncom každého roka na návrh Komisie rozhodnúť o úprave odmien a dôchodkov. Maximálna lehota platnosti ročnej úpravy je jeden rok. Pred konečným prijatím nariadenia o úprave miezd, ktoré sa musí uskutočniť do 31. decembra, je možné využiť lehotu šiestich mesiacov na opravy, ktoré sa uplatňujú spätne.

Zákonodarcovia sa domnievali, že metóda môže fungovať s týmto časovým posunom a že úradníci EÚ a ostatní zamestnanci budú schopní znášať dôsledky ročnej inflácie. Preto sa v článku 65 ustanovuje len jeden ročný termín na úpravu odmien. Na základe článkov 4 – 8 prílohy XI k služobnému poriadku je však možné vykonať prechodnú úpravu odmien, pokiaľ v období od júna do decembra došlo k výraznej zmene životných nákladov.

4. USTANOVENIE O VÝNIMKE

Zákondarcovia prijali napriek všetkému aj ustanovenie o výnimke. Toto ustanovenie obsahuje niekoľko podmienok, ktoré treba splniť pred prijatím akéhokoľvek opatrenia:

- zhoršenie situácie musí byť vážne a zároveň náhle, musí mať vplyv na hospodársku a sociálnu situáciu na úrovni Únie a musí byť hodnotené na základe objektívnych údajov poskytnutých Komisiou,
- zhoršenie situácie musí mať natoľko výnimočnú povahu, pokiaľ ide o načasovanie a rozsah, že ho nie je možné náležite zohľadniť prostredníctvom bežnej metódy.

V ustanovení o výnimke sa uvádza, že ak neexistujú objektívne dôvody na jej uplatnenie, Komisia je povinná predložiť vhodné návrhy, o ktorých rozhodne Európsky parlament a Rada v súlade s článkom 336 ZFEÚ.

4.1. Podmienky uplatnenia ustanovenia o výnimke

Znenie ustanovenia o výnimke by sa malo podrobne preskúmať, keďže na to, aby bolo možné ustanovenie uplatniť, musia byť splnené všetky podmienky ustanovené v článku 10 prílohy XI k služobnému poriadku.

Pojem „zhoršenie“ sa používa na popísanie oslabenia hospodárskej a sociálnej situácie. To, či došlo k „vážnemu“ zhoršeniu hospodárskej a sociálnej situácie by sa malo určiť so zreteľom na rozsah a dobu trvania spozorovaných hospodárskych a sociálnych dôsledkov. To, či zhoršenie hospodárskej a sociálnej situácie bolo „náhle“ by sa malo posúdiť so zreteľom na rýchlosť a predvídateľnosť hospodárskych a sociálnych dôsledkov. V tejto súvislosti je osobitne dôležité rozlišovať medzi bežnými výkyvmi hospodárskeho cyklu a výkyvmi spôsobenými vonkajšími okolnosťami.

Pri posudzovaní splnenia vymenovaných podmienok by sa mali využiť rôzne objektívne ukazovatele, ktoré budú pokrývať hospodársku aj sociálnu oblasť. Ukazovatele by mali byť v súlade s týmto súborom relevantných a všeobecne uznaných zásad¹:

- Ukazovateľ by mal zachytiť podstatu problému a poskytnúť jasný a uznaný normatívny výklad.
- Ukazovateľ by mal byť stabilný a štatisticky overený.
- Ukazovateľ by mal byť aktuálny a malo by ho byť možné revidovať.

¹ Väčšina týchto zásad patrí medzi schválené zásady otvorenej metódy koordinácie (OMK) v oblasti sociálneho začleňovania a sociálnej ochrany. Členské štáty využívajú OMK pri vymedzovaní, uplatňovaní a hodnotení sociálnych politík a na vytváranie vzájomnej spolupráce. Táto metóda je nástrojom riadenia spoločných cieľov a ukazovateľov a dopĺňa legislatívne a finančné nástroje sociálnej politiky. Je súčasťou vykonávania procesu koordinácie sociálnych politík, najmä v súvislosti s Lisabonskou stratégiou (a so súčasnou stratégiou Európa 2020).

- Ukazovatele by sa mali zameriavať na EÚ ako celok, a nie na jednotlivé členské štáty.
- Ukazovatele by mali byť vo vzájomnom súlade.
- Súbor ukazovateľov by mal byť pre občanov EÚ čo najtransparentnejší a najprístupnejší.
- Vždy, keď je to možné by sa mali využiť už existujúce súbory ukazovateľov.

V súlade s týmito zásadami je vhodných týchto 15 ukazovateľov:

- hospodárska činnosť: rast HDP, domáci dopyt, stav zásob, čistý vývoz, súkromná spotreba, verejná spotreba, celkové investície a inflácia (harmonizovaný index spotrebiteľských cien – HICP) v rámci Únie,
- verejné financie: saldo verejných financií a úroveň verejného dlhu v Únii,
- pracovný trh: celková zamestnanosť, miera nezamestnanosti a kompenzácia zamestnancov v Únii,
- ukazovatele nálady: ukazovateľ ekonomickej nálady a očakávania v oblasti zamestnanosti v Únii.

V záujme posúdenia aktuálneho splnenia kritérií ustanovených v ustanovení o výnimke by sa mala vykonať analýza hospodárskej a sociálnej situácie v období od júla 2010 do polovice mája 2011 (v závislosti od dostupnosti relevantných údajov alebo prognóz), keďže ročná úprava na rok 2010 už pokryla obdobie pred 1. júlom 2010. Tento postup je v súlade s vymedzením pojmu „náhle zhoršenie“, ktorý obsahuje článok 10 prílohy XI k služobnému poriadku. S cieľom poskytnúť všeobecný prehľad je však podľa potreby prezentované dlhšie obdobie.

4.2. Zachovanie zásady paralelnosti

Stanovenou metódou sa v súlade so zásadou paralelnosti podrobne meria príslušná hospodárska a sociálna situácia v Únii a to, ako sa odráža v rozhodnutiach členských štátov týkajúcich sa platov štátnych zamestnancov. Zákonodarcovia starostlivo zvolili kritériá, ktoré sa majú zohľadniť v rámci úpravy odmien a dôchodkov; tieto kritériá sa môžu uplatniť pri raste aj poklese hospodárstva.

Metóda úpravy odmien a dôchodkov je účinná už takmer štyridsať rokov. Počas tohto obdobia prešlo hospodárstvo EÚ obdobiami rýchleho rastu, ale aj obdobiami spomalenia hospodárstva.

Zásadu paralelnosti so úradníkmi členských štátov, pokiaľ ide o zmeny kúpnej sily, ktorá je v služobnom poriadku zakotvená od roku 1962, treba zachovať aj v čase hospodárskeho spomalenia v Európskej únii. Tento postup je v plnom súlade s článkom 65, ktorý stanovuje, že počas ročnej úpravy sa má osobitne zohľadniť akékoľvek zvýšenie platov v štátnej správe.

Ak však dôjde k náhlemu a vážnemu zhoršeniu situácie, ktoré bude mať natoľko výnimočnú povahu, pokiaľ ide o načasovanie a rozsah, že ho nebude možné náležite zohľadniť prostredníctvom metódy, malo by sa použiť ustanovenie o výnimke.

Rozdielne výklady by mohli viesť k nesúrodým výsledkom, a to napriek tomu, že metóda dokáže náležite zachytiť hospodársky a sociálny vývoj v EÚ prostredníctvom jeho vplyvu na platy štátnych zamestnancov v členských štátoch, zákonodarcovia by museli prijať výnimočné opatrenia, pokiaľ ide o ročnú úpravu odmien a dôchodkov úradníkov EÚ. Takýto výklad by vybočoval z hospodárskej a sociálnej politiky Európskej únie, ako je ustanovená v článku 65 služobného poriadku.

To isté platí aj pre časový posun obsiahnutý v metóde. Referenčné obdobie zahŕňa podľa vymedzenia maximálnu lehotu úpravy plátov v dĺžke jedného roka (táto lehota však môže byť v skutočnosti kratšia). Hoci sa zákonodarcovia domnievali, že uvedená metóda by mala fungovať s týmto časovým posunom, ustanovenie o výnimke ho umožňuje skrátiť, pokiaľ členské štáty pristúpili k výrazným opatreniam pri úprave plátov štátnych úradníkov, ktoré by sa mali uplatniť aj na úradníkov EÚ ešte pred ďalšou ročnou úpravou.

Keď je teda potrebné predložiť vhodné návrhy, musia odrážať výnimočný vývoj, ktorý metóda náležite nezachytila. Tieto návrhy by nemali presahovať hranice vykonávacích pravidiel ustanovených v prílohe XI k služobnému poriadku – neexistuje žiadny objektívny dôvod na to, aby sa uplatňovali iné kritériá než je zmena kúpnej sily štátnych zamestnancov členských štátov, pretože by to poškodilo účinky metódy a na zamestnancov EÚ by sa uplatnili dodatočné opatrenia, ktoré sa neuplatnili na štátnych zamestnancov členských štátov.

Nakoniec treba poznamenať, že ustanovenie o výnimke nie je ustanovením o hospodárskom cykle. Ako sa už uviedlo, zákonodarcovia pozorne zvolili hospodárske a sociálne kritériá, ktoré sa majú zohľadniť pri úprave odmien a dôchodkov; tieto kritériá sa môžu uplatniť v čase hospodárskeho rastu, ako aj pri poklese hospodárstva. Metódu je možné uplatniť rovnako v čase nárastu i poklesu plátov v členských štátoch a zvýšenie alebo zníženie kúpnej sily štátnych zamestnancov sa priamo odzrkadlí v mzdách a dôchodkoch úradníkov EÚ. Ustanovenie o výnimke sa má teda využiť len v prípade mimoriadneho vývoja v EÚ a iba ak tento vývoj nie je možné zmerať bežnou metódou. Nemá sa využívať vždy, keď je EÚ vo fáze poklesu hospodárskeho cyklu.

5. HOSPODÁRSKA A SOCIÁLNA SITUÁCIA V EÚ

Ostatnej kríze, podobne ako väčšine krízových epizód spôsobených finančným napätím, predchádzalo relatívne dlhé obdobie rýchleho rastu úverov, nízko-rizikového poistenia, prudkého nárastu cien aktív a predovšetkým vývoja bublín v sektore nehnuteľností. Niektoré banky už v lete 2007 nedokázali oceňovať svoje investičné fondy, čo potvrdilo podozrenia, podľa ktorých by mohla nastať finančná kríza z dôvodu masívneho vystavenia bánk americkým rizikovým hypotekárnym úverom. O niekoľko mesiacov v roku 2008 kríza skutočne vypukla.

Verejné orgány vznikajúcu krízu považovali skôr za problém likvidity a možnosť systémového kolapsu vylučovali až kým ich udalosti zo septembra 2008 neprinútili pristúpiť k ráznym krokom, aby finančné trhy rýchlo upokojili.

Medzitým sa vďaka primeraným reakciám v oblasti makroekonomickej politiky podarilo skrátiť trvanie krízy a nastaviť podmienky na oživenie hospodárstva².

S cieľom určiť, či je zvolené referenčné obdobie (od 1. júla 2010 do polovice mája 2011) najvhodnejšie na posudzovanie potreby uplatnenia ustanovenia o výnimke, mal by sa v krátkosti rozobrať vývoj, ktorý tomuto obdobiu predchádzal.

5.1. Predchádzajúce obdobie

5.1.1. Ročná úprava v rokoch 2009 a 2010

Počas obdobia od júla 2008 do júla 2009 globálny špecifický ukazovateľ vykazoval 2,7 % zvýšenie kúpnej sily úradníkov v ústrednej verejnej správe členských štátov (pozri tabuľku 1). Toto zvýšenie a bruselský medzinárodný index (BII) (0,9 %) prispeli k výslednej hodnote úpravy vo výške 3,7 % na obdobie júl 2009 – júl 2010 vzhľadom na časový posun obsiahnutý v metóde (pozri tabuľku 2). V súlade so zásadou paralelnosti sa zvýšenie kúpnej sily európskych úradníkov na obdobie júl 2009 – júl 2010 rovná zvýšeniu štátnych zamestnancov počas predchádzajúceho ročného obdobia (2,7 %).

Tabuľka 1: Zmena čistých odmien v období od júla 2008 do júla 2009, reprezentatívna vzorka (%)

	BE	DE	ES	FR	IT	LU	NL	UK	EÚ – 8
Nominálna zmena	3,4	3,1	3,3	1,8	3,0	3,5	3,7	2,1	3,0
Inflácia (HICP)	-1,0	0,0	-1,0	-0,6	0,6	-1,0	1,4	1,8	0,3
Reálna zmena	4,4	3,1	4,3	2,4	2,4	4,5	2,3	0,3	2,7

Zdroj: Eurostat

Tabuľka 2: Ročná úprava v roku 2009 (%)

	Úradníci EÚ
Ročná úprava (Nominálna zmena)	3,7
BII (Inflácia v Bruseli)	0,9
Špecifický ukazovateľ (Reálna zmena)	2,7

Zdroj: Eurostat

V období od júla 2009 do júla 2010 pristúpilo k zvýšeniu nominálnych plátov šesť z ôsmich členských štátov použitých vo vzorke (pozri tabuľku 3). Z výsledného priemeru viac-menej vyplynulo zmrazenie nominálnych plátov (-0,6 % vrátane francúzskej opravy; -0,3 % v skutočnosti³). Najmä z dôvodu inflácie (1,7 %) táto skutočnosť prispela k poklesu kúpnej sily štátnych zamestnancov (-2,2 %). V súlade so zásadou paralelnosti sa tento vývoj automaticky odzrkadlil na revízii v roku 2009, keď takisto došlo k zmrazeniu odmien európskych úradníkov⁴ (pozri tabuľku 4).

² Zdroj: *Hospodárska kríza v Európe: Príčiny, dôsledky a reakcie*, júl 2009, GR ECFIN.

³ Vplyv chyby vo francúzskych údajoch týkajúcej sa úpravy v roku 2009 sa zohľadnil pri úprave na rok 2010, keďže oprava úpravy na rok 2009 nebola možná z dôvodu potreby zachovania súladu s rozsudkom vo veci C-40/10.

⁴ Mierne zvýšenie základných plátov o 0,1 %, z ktorého po zohľadnení zvýšenia sadzby dôchodkových príspevkov a sadzby osobitných odvodov vyplynulo zníženie čistých miezd.

Tabuľka 3: Zmena čistých odmien v období od júla 2009 do júla 2010, reprezentatívna vzorka (%)

	BE	DE	ES	FR	IT	LU	NL	UK	EÚ-8
Nominálna zmena	0,9	-4,1	-1,3	0,3	0,6	1,9	0,7	1,9	-0,6
Inflácia (HICP)	2,7	0,8	1,5	1,7	1,5	2,3	0,2	3,2	1,7
Reálna zmena	-1,8	-4,9	-2,8	-1,4	-0,9	-0,4	0,5	-1,3	-2,2

Zdroj: Eurostat

Tabuľka 4: Ročná úprava v roku 2010 (%)

	Úradníci EÚ
Ročná úprava (Nominálna zmena)	0,1
BII (Inflácia v Bruseli)	2,4
Špecifický ukazovateľ (Reálna zmena)	-2,2

Zdroj: Eurostat

Členské štáty tvoriace vzorku neprijali v období rokov 2007 – 2010 také úpravy plátov, o ktorých sa možno odôvodnene domnievať, že by mohli vytvoriť nadmerné výsledky vzhľadom na časový posun zapracovaný do metódy – tieto úpravy viedli v období od júla 2009 do júla 2010 nanajvýš k 2,2 % zníženiu kúpnej sily. Iné členské štáty (najmä nové členské štáty) zároveň pristúpili k znižovaniu plátov (pozri tabuľku 5). Celkovo by špecifický ukazovateľ pre 27 členských štátov dosiahol hodnotu -2,0 %, z čoho by vyplynula ešte vyššia úprava plátov úradníkov EÚ. Podľa odhadov úradu Eurostat z marca 2011, na obdobie od júla 2010 do júla 2011 sa očakáva ďalší pokles o 1,3 %.

Ak by k zníženiu plátov pristúpilo veľa členských štátov, ktoré by predstavovali významný podiel HDP EÚ, a tým pádom by sa zníženie zákonite odzrkadlilo v globálnom špecifickom ukazovateli, Komisia by predložila vhodné návrhy s cieľom prehodnotiť kúpnu silu úradníkov EÚ.

Tabuľka 5: Zmena čistých odmien v období od júla 2009 do júla 2010, EÚ - 27 (%)

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL
Nominálna zmena	0,9	0,0	-1,1	2,7	-4,1	0,0	-7,1
(Zmena HICP)	2,7	2,5	1,0	1,7	0,8	0,0	5,2
Reálna zmena	-1,8	-2,4	-2,1	1,0	-4,9	0,0	-11,7

	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT
Nominálna zmena	-1,3	0,3	-4,2	0,6	2,0	-27,0	-13,3
(Zmena HICP)	1,5	1,7	-2,0	1,5	2,1	-1,6	0,9
Reálna zmena	-2,8	-1,4	-2,2	-0,9	-0,1	-25,8	-14,1

	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT
Nominálna zmena	1,9	7,7	3,3	0,7	2,4	4,2	-0,2
(Zmena HICP)	2,3	5,0	1,8	0,2	1,8	2,4	1,1
Reálna zmena	-0,4	2,6	1,5	0,5	0,6	1,8	-1,3

	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EÚ - 27
Nominálna zmena	-1,7	1,0	0,0	3,2	4,5	1,9	-0,3
(Zmena HICP)	4,3	2,1	0,7	1,3	1,6	3,2	1,8
Reálna zmena	-5,8	-1,1	-0,7	1,9	2,9	-1,3	-2,0

Zdroj: Eurostat

Časový posun, ktorý sa v tomto období vyskytol, sa však nepovažoval za nadmerný. Rozsah časového posunu sa posudzuje na základe rozdielu medzi zmenou kúpnej sily úradníkov členských štátov a zmenou kúpnej sily úradníkov EÚ v danom roku. Tento rozdiel bol za obdobie júl 2008 – júl 2009 rovný - 4,0 %. Znamená to, že zmena kúpnej sily úradníkov členských štátov bola o 4,0 percentuálne body vyššia ako zmena kúpnej sily úradníkov EÚ. Kúpna sila úradníkov členských štátov sa počas tohto obdobia zvýšila o 2,7 %, zatiaľ čo kúpna sila úradníkov EÚ sa znížila o 1,3 %. Počas obdobia júl 2009 – júl 2010 nastala opačná situácia, keď bol rozdiel kúpnych síl rovný 4,9 %, keďže úradníci EÚ podľa zásady paralelnosti profitovali zo zvýšenia kúpnej sily udelenej úradníkom členských štátov v predchádzajúcom období (pozri tabuľku 6).

Tabuľka 6: Časový posun

	Zmena kúpnej sily úradníkov členských štátov (%) (A)	Zmena kúpnej sily úradníkov EÚ (%) (B)	Rozdiel (C = B - A)
2004	-1,2	↘	-
2005	0,0	-1,2	-1,2
2006	0,2	0,0	-0,2
2007	0,0	0,2	0,2
2008	-1,3	0,0	1,3
2009	2,7	-1,3	-4,0
2010	-2,2	2,7	4,9
2011	-	-2,2	-

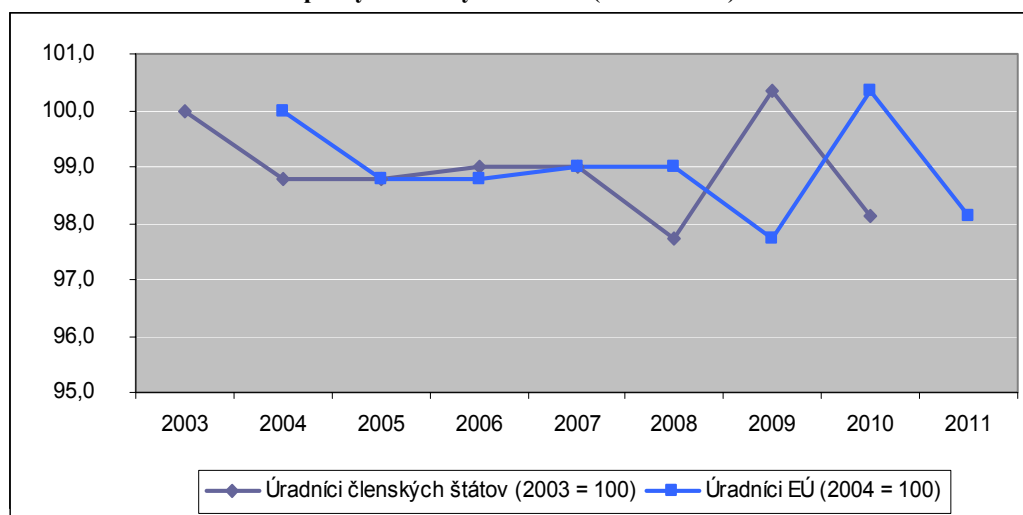
Zdroj: Eurostat

Uplatnenie metódy v roku 2009 viedlo k ročnej úprave vo výške 3,7 % pre úradníkov EÚ, ktorú Rada považovala v tom čase za nevhodnú. Toto zvýšenie však vyplynulo zo zásady paralelnosti (keďže sa zvýšili platy vo verejných správach členských štátov) a z časového posunu, je však vhodné poznamenať, že nepresahovalo hranice únosnosti a neohrozovalo riadne fungovanie metódy. Preto v roku 2009 nebolo potrebné uplatniť ustanovenie o výnimke.

5.1.2. Odchýlka od zásady paralelnosti

V záujme uplatnenia zásady paralelnosti ustanovenej v metóde úpravy odmien úradníkov EÚ sa sledujú zmeny v mzdách úradníkov členských štátov a pri určovaní vývoja kúpnej sily platov úradníkov EÚ sa uplatňuje priemerná zmena kúpnej sily úradníkov členských štátov. Ročná úprava vypočítaná ako referenčná hodnota na dané 12-mesačné obdobie sa však zohľadňuje pri úprave miezd vo verejnej správe EÚ v nasledujúcom roku. Znamená to, že kúpna sila úradníkov EÚ sa riadi priemernou kúpnu silou úradníkov členských štátov, ktoré tvoria reprezentatívnu vzorku, a podľa systematického časového posunu obsiahnutého v metóde (pozri obrázok 1, tabuľku 7 a tabuľku 8).

Obrázok 1: Zmena kúpnej sily úradníkov EÚ v porovnaní so zamestnancami ústrednej štátnej správy v členských štátoch (2003 – 2011)*

Zdroj: Eurostat

*Krivka úradníkov EÚ je podobná ako krivka úradníkov členských štátov s tým rozdielom, že je o rok posunutá do prava z dôvodu časového posunu. V období rokov 2005 – 2007 sa zdá, že sa krivky prekrývajú, čo zapríčiniť fakt, že špecifický ukazovateľ mal v tom čase veľmi nízke hodnoty (blízke 0 %). Aj v tomto bode je však uplatnený časový posun.

Tabuľka 7: Ročná percentuálna zmena kúpnej sily úradníkov členských štátov a úradníkov EÚ*

Rok	Ročná zmena kúpnej sily úradníkov členských štátov v %	Ročná zmena kúpnej sily úradníkov EÚ v %
2004	- 1,2	↘
2005	0,0	- 1,2
2006	0,2	0,0
2007	0,0	0,2
2008	- 1,3	0,0
2009	2,7	- 1,3
2010	- 2,2	2,7
2011	-	- 2,2

Zdroj: Eurostat

*Nie sú zohľadnené zmeny dôchodkových príspevkov ani osobitných odvodov

Tabuľka 8: Zmeny kúpnej sily úradníkov členských štátov a úradníkov EÚ*

Rok	Zmeny kúpnej sily úradníkov členských štátov (2003 = 100)	Zmeny kúpnej sily úradníkov EÚ (2004 = 100)
2003	100,0	↘
2004	98,8	100,0
2005	98,8	98,8
2006	99,0	98,8
2007	99,0	99,0
2008	97,7	99,0
2009	100,3	97,7
2010	98,1	100,3
2011	-	98,1

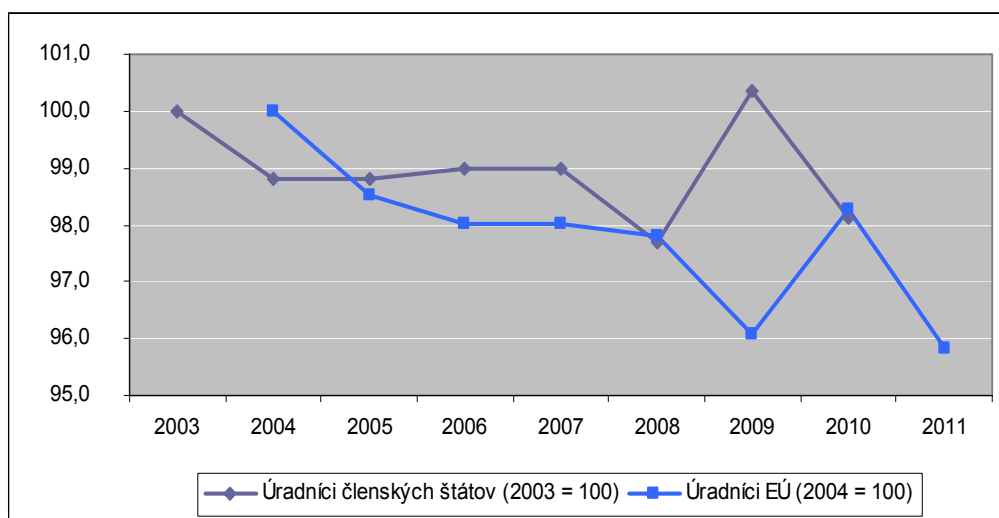
Zdroj: GR HR

*Nie sú zohľadnené zmeny dôchodkových príspevkov ani osobitných odvodov

Avšak, ako už v roku 2008 Komisia upozornila⁵, zásada paralelnosti je čiastočne zablokovaná na možný úkor úradníkov EÚ z dvoch dôvodov. Hoci sú ich platy ovplyvnené zmenami štátnych sociálnych odvodov prostredníctvom špecifického ukazovateľa, sociálne odvody úradníkov EÚ sa pravidelne upravujú aj nezávisle. Druhým prvkom dvojitého započítania sú osobitné odvody, ktoré predstavujú dodatočný odvod z odmien úradníkov EÚ. Tieto prvky by sa mali takisto zohľadniť s cieľom náležite porovnať kúpnu silu úradníkov členských štátov a úradníkov EÚ (pozri obrázok 2, tabuľku 9 a tabuľku 10).

⁵ Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o prílohe XI k služobnému poriadku, KOM(2008) 443 v konečnom znení, 10.7.2008.

Obrázok 2: Zmeny kúpnej sily úradníkov EÚ v porovnaní so zamestnancami ústrednej štátnej správy v členských štátoch (2003 – 2011) vrátane dôchodkových odvodov a osobitných odvodov

Zdroj: Eurostat

Tabuľka 9: Ročná percentuálna zmena kúpnej sily úradníkov členských štátov a úradníkov EÚ vrátane kombinovaného vplyvu nárastu dôchodkových odvodov a osobitných odvodov

Rok	Ročná zmena kúpnej sily úradníkov členských štátov v %	Ročná zmena dôchodkových odvodov a osobitných odvodov v %	Ročná zmena kúpnej sily úradníkov EÚ v %
2004	-1,2	0,3	↘
2005	0,0	0,5	-1,5
2006	0,2	0,2	-0,5
2007	0,0	0,2	0,0
2008	-1,3	0,5	-0,2
2009	2,7	0,4	-1,8
2010	-2,2	0,3	2,3
2011	-	-	-2,5

Zdroj: Eurostat

Tabuľka 10: Vývoj kúpnej sily úradníkov členských štátov a úradníkov EÚ vrátane kombinovaného vplyvu nárastu dôchodkových odvodov a osobitných odvodov

Rok	Vývoj kúpnej sily úradníkov členských štátov (2003 = 100)	Kumulovaný vplyv zvýšenia dôchodkových odvodov a osobitných odvodov (2003 = 100)	Vývoj kúpnej sily úradníkov EÚ (2004 = 100)
2003	100,0	100,0	↘
2004	98,8	100,3	100,0
2005	98,8	100,8	98,5
2006	99,0	101,0	98,0
2007	99,0	101,2	98,0
2008	97,7	101,7	97,8
2009	100,3	102,1	96,1
2010	98,1	102,4	98,3
2011	-	-	95,8

Zdroj: Eurostat & GR HR

Kumulovaná kúpna sila⁶ úradníkov členských štátov v období rokov 2004 – 2010 klesla o 1,8 %, zatiaľ čo kumulovaná kúpna sila úradníkov EÚ za to isté obdobie klesla o 4,3 %.

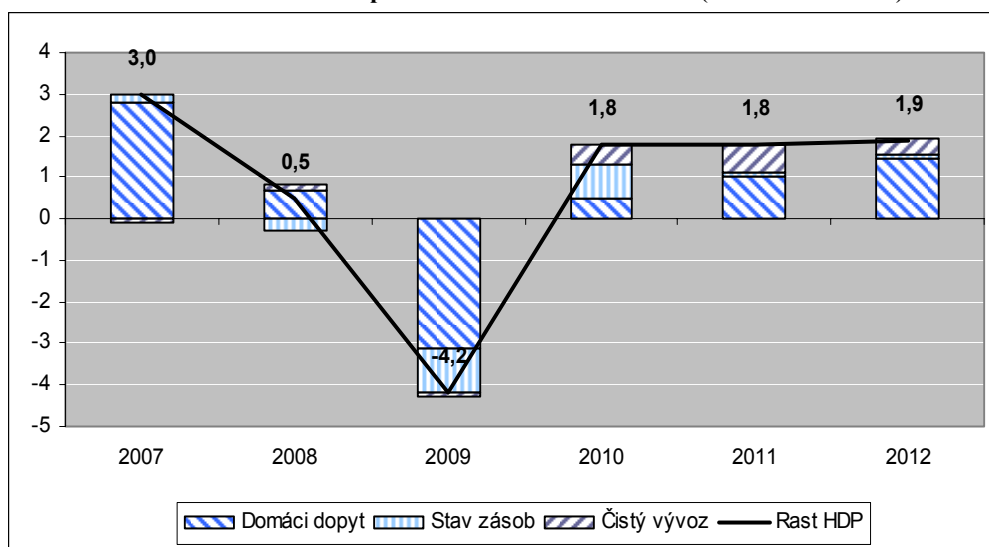
Zásada paralelnosti by sa mala v rôznych hospodárskych cykloch zachovať. Toto presvedčenie pramení z predpokladu, že členské štáty prijímajú vhodné opatrenia, pokiaľ ide o ich štátnych zamestnancov, čo bude mať priamy vplyv na platy úradníkov EÚ. Napriek tejto zásade sa od roku 2004 odmeny úradníkov EÚ výrazne odklonili od odmien úradníkov členských štátov, a to na úkor verejnej správy EÚ.

5.2. Posúdenie hospodárskej a sociálnej situácie EÚ počas referenčného obdobia

5.2.1. Oživenie hospodárstva v EÚ postupuje

Na jeseň 2009 sa skončila recesia a uvoľnila priestor na oživenie, ktoré v druhom štvrtroku 2010 zrýchlilo výrazný rast hospodárstva sprevádzaný rozšírením hospodárskej činnosti o 1 % (na základe porovnania s predchádzajúcim štvrtrokom v eurozóne), za čo možno z veľkej miery vďaka opätovnému oživeniu v odvetviach zameraných na vývoz. Tempo rastu sa v treťom a štvrtom štvrtroku zvoľnilo (0,3 %) a oživenie v EÚ sa v druhej polovici roku 2010 spomalilo, keďže svetové hospodárstvo napredovalo o niečo pomalšie a zlé klimatické podmienky v Európe sa odzrkadlili na raste investícií vo 4. štvrtroku 2010. Celkovo bol v roku 2010 zaznamenaný nárast HDP o 1,8 % tak v eurozóne, ako aj v EÚ. Jarná prognóza GR pre hospodárske a finančné záležitosti (ECFIN) potvrdzuje postupujúce oživenie hospodárstva EÚ⁷. Očakáva sa, že hospodársky rast v Európe bude sledovať trend na úrovni 1,7 % (v eurozóne) a 1,8 % (v EÚ) v roku 2011 aj 2012 (pozri obrázok 3).

Obrázok 3: Rast HDP a prerozdelenie v rámci EÚ - 27 (ročná zmena v %)

Zdroj: Eurostat (2007 – 2010) a GR ECFIN (2011 – 2012)

Ukazovateľ ekonomickej nálady⁸ dosiahol v marci 2009 (66,9) svoju najnižšiu

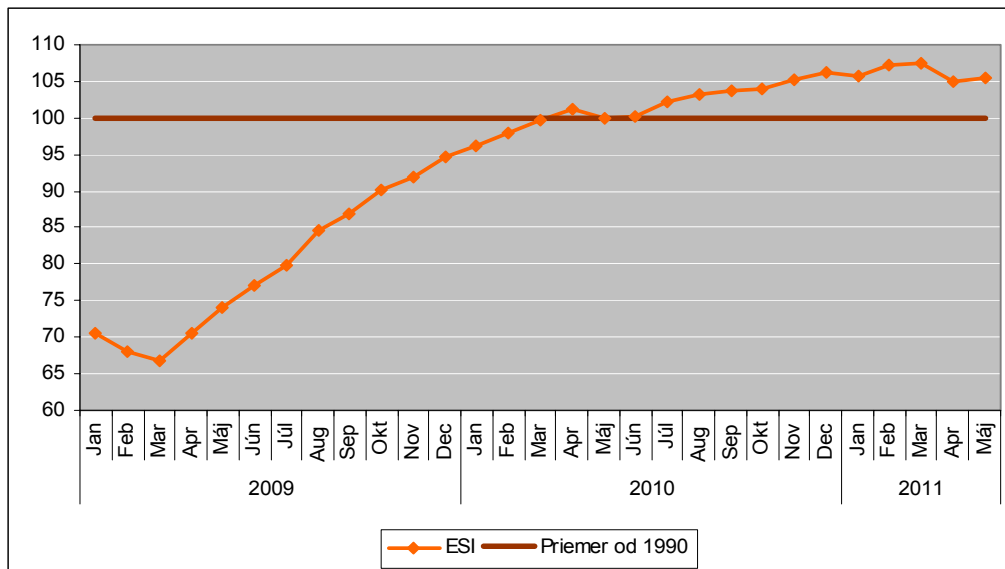
⁶ Táto hodnota sa vypočíta zložením medziročných zmien kúpnej sily od roku 2004 do roku 2010.

⁷ Údaje na roky 2011 a 2012 v nasledujúcich častiach pochádzajú z jarnej prognózy z roku 2011 GR ECFIN.

⁸ Obchodné a spotrebiteľské prieskumy poskytujú mesačné posúdenia a očakávania týkajúce sa rozličných hľadísk hospodárskej činnosti v rôznych sektoroch hospodárstva: v priemysle, službách, stavebníctve, maloobchode, ako aj prieskumy týkajúce sa spotrebiteľov. Každému z piatich skúmaných

hodnotu od roku 1990 a svoju priemernú hodnotu z rokov 1990 – 2010 znovu nadobudol v apríli 2010 (priemerná hodnota je 100). Odvtedy rástol stabilne a v marci 2011 dosiahol hodnotu 107,4, v apríli a máji 2011 však mierne poklesol (pozri obrázok 4). Tento výrazný nárast, ktorý možno pozorovať od marca 2009, je najmä dôsledkom nálady panujúcej v priemysle⁹.

Obrázok 4: Ukazovateľ ekonomickej nálady v rámci EÚ-27 (Priemer od 1990 = 100)

Zdroj: GRECFIN

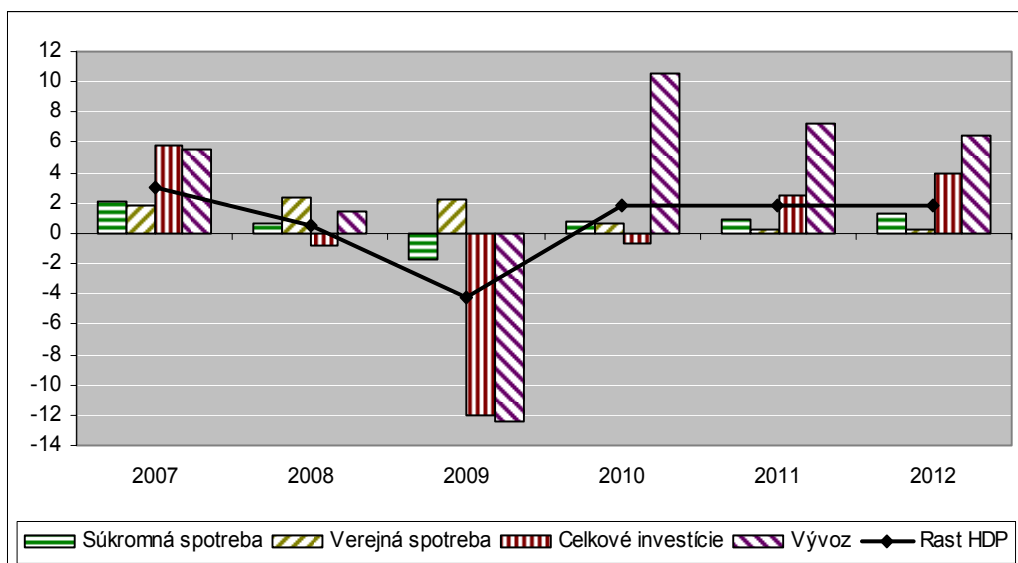
Aktuálne oživenie hospodárstva pramení z vývozu, ktorý vzrástol o 4,4 % (v porovnaní s predchádzajúcim štvrtrokom) v druhom štvrtroku 2010, neskôr sa o niečo spomalil na 2,2 % v 3. štvrtroku a vo 4. štvrtroku na 1,8 %. K rastu HDP v druhej polovici roku 2010 najviac prispel čistý vývoz, zatiaľ čo vývoj v oblasti investícií nestačil prebrať úlohu vývozu ako hlavnej hnacej sily rastu. Stav zásob negatívne ovplyvnil rast HDP v prvej polovici 2010, zatiaľ čo v poslednom štvrtroku 2010 sa objavilo zopár povzbudzujúcich signálov v oblasti súkromnej spotreby (pozri obrázok 5).

V ostatných rokoch sa výrazne zhoršil stav verejných financií v EÚ. Celkový deficit verejných financií vzrástol z 1 % HDP v roku 2007 na takmer 7 % HDP v roku 2009. To viedlo k výraznému zvýšeniu pomeru dlhu k HDP v EÚ. Zhoršenie fiškálnej situácie však nemožno pripísať len cyklickým faktorom, pretože jeho pôvod siaha ďaleko pred rapídny pokles hospodárskej činnosti v rokoch 2008 – 2009. V roku 2010 sa rozpočtový výsledok nebude viac zhoršovať, a dokonca sa môže mierne zlepšiť kvôli priaznivejšiemu hospodárskemu rastu než sa očakával a keďže vplyv fiškálnych stimulov na podporu rastu sa postupne končí.

sektorov sa pridelujú tzv. ukazovatele dôveryhodnosti, ktoré v podobe jednorozmerového indexu odrážajú vnímanie a očakávania na úrovni jednotlivých sektorov. S cieľom sledovať celkovú hospodársku činnosť sa od roku 1985 vypočítava všeobecnejší ukazovateľ ekonomickej nálady (ESI), ktorý je váženým súčtom týchto piatich ukazovateľov.

⁹ Zdroj: *Business and consumer survey results* (Výsledky obchodných a spotrebiteľských prieskumov), máj 2011, GR ECFIN.

Obrázok 5: Hlavné oblasti v rámci EÚ – 27 (ročná zmena v %)

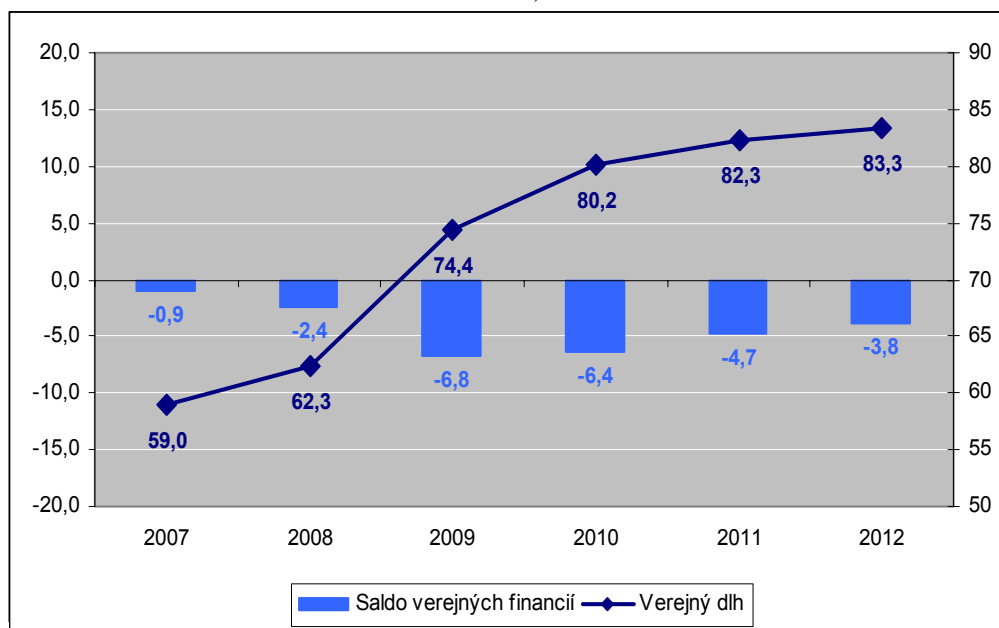

Zdroj: Eurostat (2007 – 2010) a GR ECFIN (2011 – 2012)

5.2.2. Verejné financie sa začínajú upravovať

Reakcia EÚ na pokles hospodárstva bola pohotová a rozhodná. Okrem opatrení na stabilizáciu, oživenie a reformu bankového sektora sa v decembri 2008 začalo s realizáciou európskeho plánu na oživenie hospodárstva. Cieľom tohto plánu bolo opätovne obnoviť dôveru a naštartovať dopyt prostredníctvom zvýšenia kúpnej sily v hospodárstve a pomocou strategických investícií a opatrení podporiť obchod a trhy práce. Tieto nákladné opatrenia výrazne zaťažili verejné financie – pomer dlhu k HDP štyroch najväčších európskych hospodárstiev presahuje 75 %, čo je vysoko nad hraničnou hodnotou ustanovenou v Pakte o stabilite a raste. Celkovo sa verejný dlh vyšplhal na 80,2 % HDP v rámci EÚ a očakáva sa, že sa bude naďalej pohybovať smerom nahor počas prognózovaného obdobia (2011 – 2012), a že v roku 2012 dosiahne hodnotu 83,3 % HDP (pozri obrázok 6).

Obrázok 6: Saldo verejných financií a verejný dlh v rámci EÚ – 27, v % z HDP (2007 – 2012)

Zdroj: Eurostat (2007 – 2010) a GRECFIN (2011 – 2012)

V tejto súvislosti už vlády začali vytvárať tlak na fiškálne úpravy a štrukturálne reformy verejných financií – viac ako polovica členských štátov môže vykázať nižší deficit verejných financií v roku 2010 ako v roku 2009. Podľa predpovedí deficit verejných financií v rámci EÚ poklesne zo 6,4 % HDP v roku 2010 na 4,7 % v roku 2011 a 3,8 % v roku 2012. Pretrvávajúce a vysoké úrovne dlhov by mohli skutočne podkopať oživenie hospodárstva, a to najmä v dôsledku troch faktorov: vyšších úspor domácností, financovania deficitov prostredníctvom zdaňovania narúšajúceho trh a nárastu rizikového poistenia verejného dlhu. Účinok dôveryhodnosti môže takisto kompenzovať negatívny dosah konsolidácie, ktorá so sebou prináša reštrikcie. V súčasnosti je najdôležitejšie vyhnúť sa otrasom na trhoch štátnych dlhopisov v podobe, v akej ich bolo možné pocítiť začiatkom roku 2010.

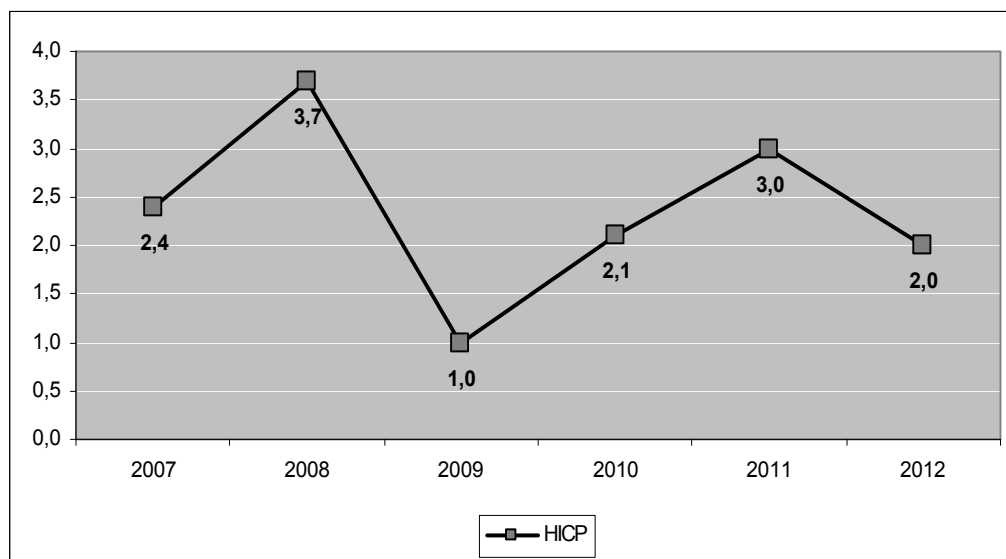
Celkovo sa zdá, že oživenie hospodárstva v EÚ napreduje aj vďaka aktuálnym opatreniam zameraným na úpravu verejných financií, zatiaľ čo inflácia zostáva zväčša umiernená¹⁰.

5.2.3. Inflácia zostáva tlmeneá

Aj napriek vysokým pomerom dlhov zostáva inflácia tlmeneá, pričom sa očakáva, že inflácia HICP bude v priemere 2,1 % v roku 2010 v rámci EÚ a že v roku 2011 sa zvýši na 3,0 % a v roku 2012 by mala opäť poklesnúť na 2,0 % (pozri obrázok 7).

¹⁰ Zdroj: European Economic forecast — spring 2011 (Európska hospodárska prognóza – jar 2011), GR ECFIN.

Obrázok 7: Harmonizovaný index spotrebiteľských cien v rámci EÚ – 27 (ročná zmena v %)

Zdroj: Eurostat (2007 – 2010) a GR ECFIN (2011 – 2012)

V tejto súvislosti sa v blízkej budúcnosti neočakáva, že sa odohrá scenár inflačnej špirály. Obavy z prerušenia dodávok ropy pre vývoj na Blízkom východe a v Severnej Afrike však vytvárajú tlak na ceny komodít.

Druhotné účinky zo zvýšenia cien komodít by sa prejavili v inflácii, ak by tvorcovia cien a zárobkovo činné osoby neboli ochotní úplne vstrebať zvýšenie nákladov. Keďže tvorcovia cien prenášajú určitú časť nákladov do výrobných nákladov, a keďže zárobkovo činné osoby si žiadajú vyššie platy (s cieľom kompenzovať vyšší účet za energie), mohla by vzniknúť mzdová a cenová špirála. Takýmto spôsobom by sa počiatočný šok v oblasti cien komodít predĺžil. Okrem toho by tento mechanizmus mohol viesť k súbežnému zvýšeniu inflačných očakávaní, čo by malo vplyv na cenovú stratégiu spoločností aj na rokovania o mzdách.

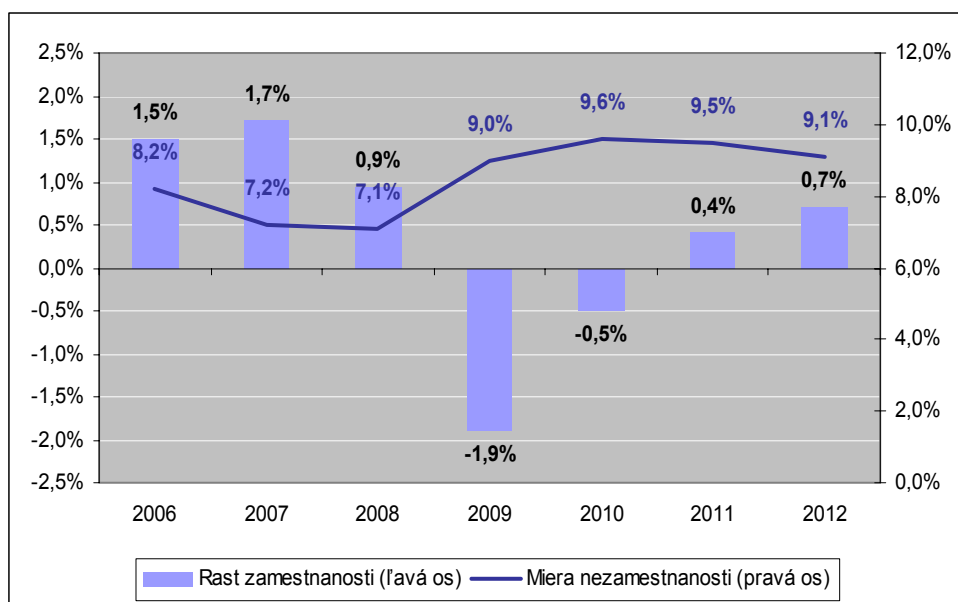
V súčasnej situácii však nebadat' žiadne náznaky druhotných účinkov na európske hospodárstvo a Európska centrálna banka, ktorá situáciu monitoruje, je pripravená sprísniť menovú politiku s cieľom udržať infláciu blízko k cieľu. V súčasnosti sa teda inflačné očakávania približujú k cieľu a úroveň miezd a tvorba cien mimo trhu s potravinami a energetického trhu nevyvolávajú obavy. V rámci najnovších rokovaní o mzdách v EÚ nebadat' žiadne náznaky nadmerných mzdových nárokov.

Pravdepodobnosť prepuknutia druhotných účinkov v nasledujúcich mesiacoch nie je veľmi veľká. Situácia, ktorej by mohlo onedlho čeliť hospodárstvo EÚ sa výrazne odlišuje od situácie v čase ropnej krízy v 70. rokoch 20. storočia, keď stačil len rok na to, aby sa pôvodný šok z cien energií preniesol na hlavnú infláciu. Menová politika je dnes dôveryhodnejšia, zárobkovo činné osoby majú k dispozícii viac pružnosti na pracovnom trhu a predajcovia tovarov a služieb čelia väčšej konkurencii. Súčasná stagnácia v európskom hospodárstve zároveň umožní udržať infláciu pod kontrolou.

5.2.4. Situácia na pracovnom trhu sa začala stabilizovať

Rušenie pracovných miest sa ukončilo v druhom štvrtroku 2010. Očakáva sa, že miera nezamestnanosti v EÚ sa po dosiahnutí maxima 9,6 % mierne zníži v roku 2011 na 9,5 % a v roku 2012 o niečo výraznejšie na 9,1 % (pozri obrázok 8).

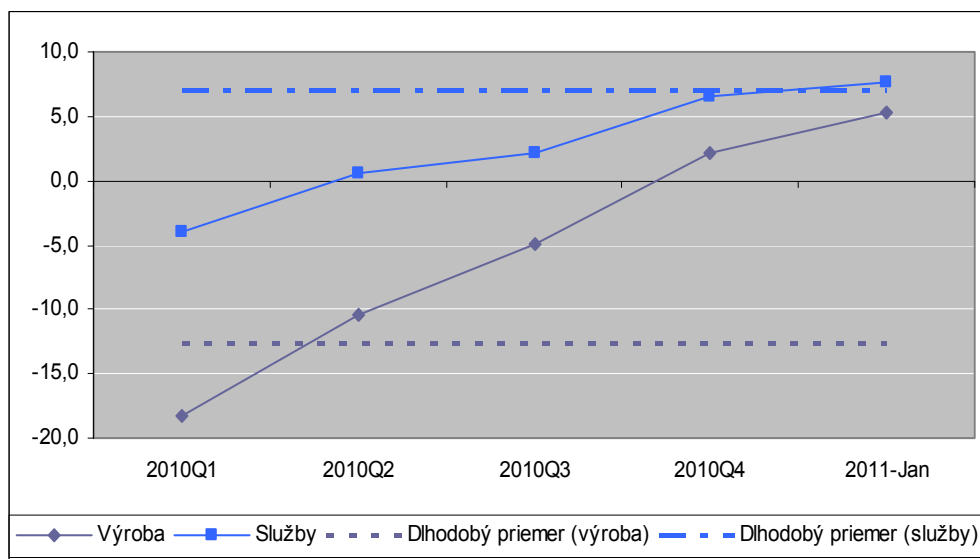
Obrázok 8: Rast zamestnanosti a miera nezamestnanosti v rámci EÚ - 27 (2006 – 2012)

Zdroj: Eurostat (2006 – 2010) a GR ECFIN (2011 – 2012)

Trh práce v eurozóne prejavil počas recesie väčšiu odolnosť v porovnaní so skúsenosťami z minulosti, najmä vďaka tomu, že politické opatrenia prijaté počas krízy úspešne udržali v zamestnaní starších pracovníkov a ženy. Ciele zamestnanosti od začiatku roku 2010 nasledovali trend rastu, a to najmä v sektore výroby, ale aj v sektore služieb, v ktorom bude onedlho prekonaný dlhodobý priemer (pozri obrázok 9).

Obrázok 9: Ciele zamestnanosti v rámci eurozóny v rokoch 2010 – 2011 (bilancia)

Zdroj: GR ECFIN

Medzi jednotlivými krajinami však možno pozorovať značné rozdiely v riešení nezamestnanosti, čo je spôsobené rôznymi situáciami a štruktúrami trhov práce v jednotlivých členských štátoch. Niektoré krajiny boli mimoriadne zasiahnuté a v deviatich členských štátoch presiahla miera nezamestnanosti 10 %.

5.2.5. Kompenzácie vo verejnom sektore v porovnaní s celkovým hospodárstvom

Komisia sa takisto nazdáva, že by mohlo byť osožné porovnať situáciu zamestnancov vo verejnom sektore s celkovým hospodárstvom EÚ. Na tento účel by sa mohla vziať do úvahy kompenzácia zamestnancov, ktorá je vyjadrením celkových nákladov práce na všetkých zamestnancov, určených ako hrubé mzdy vrátane nadčasov a bonusov spolu so získanými vecnými dávkami a príspevkami zamestnávateľa na sociálne zabezpečenie¹¹, a to tak vo verejnom sektore (sektore verejnej správy¹²), ako aj v celkovom hospodárstve. Za zmienku stojí, že údaje o celkovom hospodárstve obsahujú aj údaje týkajúce sa verejného sektora. Zaťaženie verejného sektora na celkové hospodárstvo je 22 %.

Vo všeobecnosti možno pozorovať, že kompenzácia vo verejnom sektore je v úzkej spojitosti s hospodárskymi cyklami – kompenzácia zamestnancov v celkovom hospodárstve sa zvýšila o 5,3 % v roku 2007 a v roku 2008 o 4,3 %, ale poklesla o 0,2 % v roku 2009, t. j. v čase najväčšieho finančného otrasu, zatiaľ čo HDP kleslo o 4,2 % (pozri obrázok 11).

¹¹ Tento parameter odráža zmeny v miere zamestnanosti a zmeny sociálnej politiky, a zároveň aj mzdovú úroveň.

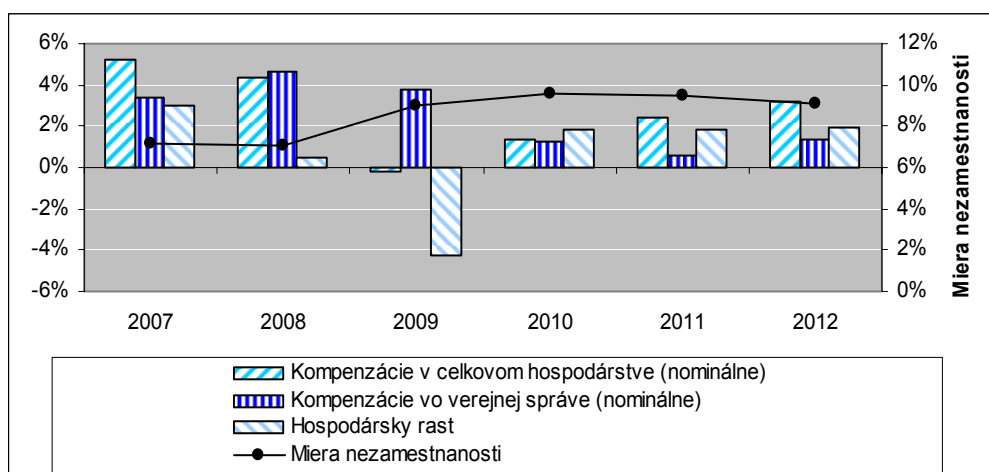
¹² V tomto oddiele sa pod verejným sektorom myslí verejná správa. Sektor verejnej správy zahŕňa všetky inštitucionálne jednotky, ktoré nie sú trhovými producentmi a ktorých výstupy nie sú určené na individuálnu a kolektívnu spotrebu, a najmä ktoré sú financované povinnými platbami od jednotiek z iných sektorov, a/alebo všetky inštitucionálne jednotky, ktoré sa prvotne zaoberajú prerozdeľovaním vnútroštátnych príjmov a bohatstva. Inštitucionálne jednotky sú orgány verejnej správy, niektoré neziskové inštitúcie a autonómne dôchodkové fondy. Sektor verejnej správy sa rozdeľuje do štyroch podsektorov: ústredná štátna správa, regionálna štátna správa, miestna štátna správa a fondy sociálneho zabezpečenia.

Hoci kompenzácia vo verejnom sektore nemusí nevyhnutne nasledovať hospodárske cykly, v roku 2010 sa ročné zvýšenie kompenzácie zamestnancov vo verejnom sektore znížilo z 3,7 % na 1,2 %. Podľa prognóz GR pre hospodárske a finančné záležitosti (ECFIN) sa očakáva, že tento trend bude pokračovať aj v roku 2011 (0,6 %) a 2012 (1,3 %), zatiaľ čo kompenzácia v celkovom hospodárstve sa pravdepodobne zvýši o 2,4 % v roku 2011 a 3,2 % v roku 2012 (pozri obrázok 10).

Hoci sa v roku 2010 hospodárstvo začalo oživovať, kumulatívne zmeny kompenzácií v celkovom hospodárstve od roku 2004 až do súčasnosti už onedlho predbehnú kumulatívne zmeny kompenzácií vo verejnom sektore za to isté obdobie (pozri obrázok 11) – od roku 2004 do roku 2010 kompenzácie v EÚ nominálne vzrástli o 28 % vo verejnom sektore a o 25 % v súkromnom sektore, čo spôsobil najmä pokles hospodárskej činnosti. Podľa prognóz GR ECFIN je pravdepodobné, že do roku 2012 dôjde k zvýšeniu na 31 % (počnúc rokom 2004) vo verejnom sektore a na 32 % v súkromnom sektore.

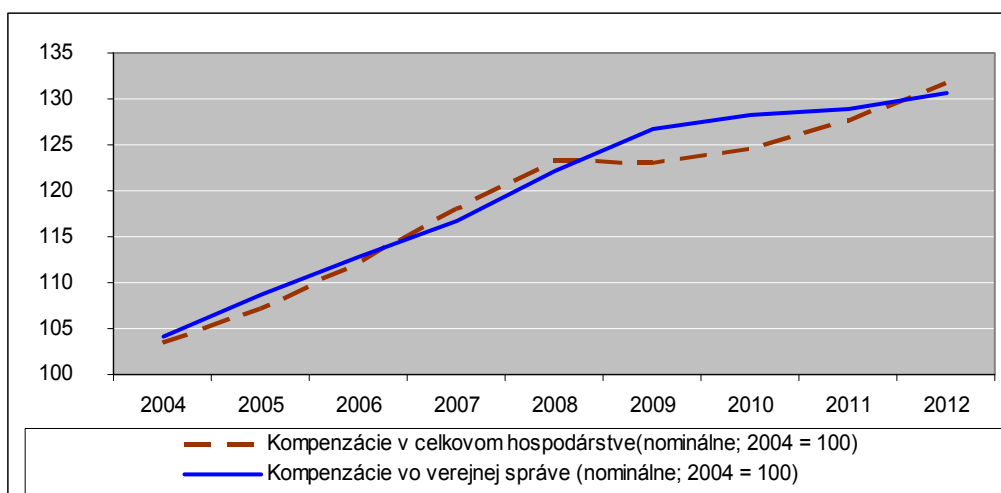
Celkovo sa vplyv krízy na verejný sektor oneskoril a mal oveľa menší rozmer ako v súkromnom sektore. Dôsledky krízy však úradníci v členských štátoch aj v inštitúciách EÚ budú pociťovať ešte dlho, pretože v nasledujúcich rokoch je potrebné vykonať výrazné fiškálne obmedzenia.

Obrázok 10: Zmeny kompenzácií zamestnancov v rámci EÚ – 27, celkové hospodárstvo oproti verejnej správe (2007 – 2012)

Zdroj: Eurostat (2007 – 2010) a GR ECFIN (2011 – 2012)

Obrázok 11: Kumulatívne zmeny kompenzácií zamestnancov v EÚ, celkové hospodárstvo oproti verejnej správe (2004 – 2012)

Zdroj: Eurostat (2004 – 2010) a GRECFIN (2011 – 2012)

Tabuľka 11: Zmeny kompenzácie zamestnancov v EÚ (ročná zmena v %)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*
Verejná správa	4,1	4,3	3,9	3,4	4,6	3,7	1,2	0,6	1,3
Celkové hospodárstvo	3,4	3,7	4,6	5,3	4,3	-0,2	1,3	2,4	3,2

Zdroj: Eurostat (2004 – 2010) a GRECFIN (2011 – 2012)

6. ZÁVER

Ustanovenie o výnimke sa nemá uplatňovať vždy, keď nastane pokles hospodárskej činnosti. Zákonnodarcovia starostlivo zvolili hospodárske a sociálne kritériá, ktoré sa majú zohľadniť pri úprave odmien a dôchodkov, pričom sa tieto kritériá môžu uplatniť pri raste aj poklese hospodárstva. Metódu možno uplatniť rovnako v čase nárastu i poklesu miezd v členských štátoch a zvýšenie alebo zníženie kúpnej sily štátnych zamestnancov sa priamo odzrkadlí na mzdách a dôchodkoch úradníkov EÚ. Ustanovenie o výnimke sa má teda využiť len v prípade mimoriadneho vývoja v EÚ a iba ak sa tento vývoj nedá zmerať bežnou metódou. Nemá sa využívať vždy, keď je EÚ vo fáze poklesu hospodárskeho cyklu.

Z uvedených úvah a analýzy vyplýva, že počas referenčného obdobia od 1. júla 2010 do polovice mája 2011 nenastalo nijaké vážne a náhle zhoršenie hospodárskej a sociálnej situácie v Únii. Okrem toho sa nezistila žiadna okolnosť, ktorá nebola alebo by nemohla byť zachytená stanovenou metódou. Komisia sa preto nazdáva, že nie je potrebné predložiť návrh podľa článku 10 prílohy XI k služobnému poriadku.

Komisia však 29. júna 2011 vzala na vedomie predbežný návrh týkajúci sa novej metódy, pričom do mechanizmu o ustanovení o výnimke zahrnula prípadné zmeny a doplnenia v záujme jeho budúceho automatického uplatňovania za osobitných podmienok.